CZĘŚĆ V. № 50. ROK. 3 (1832.)

TYGODNIK PETERSBURSKI.

Wychodzi we Wtorki i Piątki. Prenumerata przyjmuje się w Redakcyi zapisując: do Redakcyi Tygodnika w Petersburgu, w Gazetnej Expedycyi Petersburskiego Pocztamtu, i we wszystkich Pocztowych w kraju urzędach.

Cena *Roczna* na prowincyą s pocztą, a w Stolicy z noszeniem do mieszkań 50 rub. as. *Półroczna* 25 r. as. Bez poczty, dla odbierających w księgarni Smirdina, *Roczna* 45 r. as. *Półroczna* 23 rub. as.

Piątek, 1 Lipca.

Od 5 Lipca b. r. zaczyna się drugie półrocze Tygodnika. Półroczni prenumeratorowie, chcący nadal utrzymywać to pismo, raczą, z należną opłatą, przesłać do Redakcyi, lub tutejszej Expedycyi Gazet, jeden z drukowanych adresów, pod któremi dotąd Tygodnik odbierali; nowoprenumerujące zaś osoby raczą zgłaszać się zawczasu, wypisując dokładnie swoje imię, imię ojca, nazwisko, urząd, najbliższą stacyą pocztową i miejsce, gdzie życzą sobie Tygodnik odbierać.

Wiadomości krajowe.

Petersburg, 30 *Czerwca*.

Roskazem dziennym Cesarskim z d. 26 b. m. mianowani: Naczelnik artyleryi fortecznej obwodu Gruzyjskiego Jener.-major *Mielnikow* 1 Naczelnikiem artyleryi fortecznej okręgu Kijowskiego, miejsce zaś jego zajmuje w Gruzyi Dowodzca artyleryi fortecznej twierdzy Bobrujska Jen.-major *Desvel;* — byłych wojsk polskich kapitan *Kargaszko*, za gorliwą służbę majorem, i zostawać ma przy naczelniku 3*go* okręgu korpusu żandarmów, do szczególnych poruczeń. *(R. I.)*

— 19 b. m. w pałacu wyspy Jełagin, mieli szczęście przedstawiać się NN. Cesarstwu następni deputaci wybrani przez szlachtę Moskiewską, dla złożenia najpowinniejszéj podzięki za użyczone szlachcie nowe prawa i przywileje: Marszałek gubernijalny Moskiewski Jen.-major hr. *Gudowicz*, pułkownik gwardyi *Suchowo-Kobylin*, Rotmistrz gwardyi, Szambelan *Olsufijew* i Radzca Tajny *Rachmanow*. Deputacya ta została przyjętą nader łaskawie.

— Do 1 oddziału 3 Departamentu Rządzącego Senatu weszły następne sprawy appelacyjne: 1) Spadkobierców zeszłéj Brigitty *Ginickiej*, ze spadkobiercami Marcina *Dembskiego*, po kontrakcie.—2) Grafa Ireneusza *Chreptowicza* z jegoż piliponami Alexym *Fedorow*, Piotrem *Kondratijew*, Makarem *Artemijew* i Grzegorzem *Klimow*.— 3) Xiędza Stanisława *Durzyckiego* ze spadkobiercami zmarłego Piotra *Chomentowskiego*.—4) Obywateli *Umińskiego* i jego spadkobierców, z Janem i Wincentym *Buszczyńskimi*. *(D. G. P.)*

— Podług ogłoszenia P. Jenerał-intendenta 1*ej* armii, targi na dostawę prowiantu dla wojsk ją składających i do niéj przyłączonych, na potrzebę od 1 Października 1831 po 1 Stycznia 1833, będą się odbywały w Izbach skarbowych tych samych gubernij gdzie takowe wojska kwaterują, a mianowicie Woroneżskiéj, Tulskiéj, Wileńskiéj, Orłowskiéj i Kurskiej. W Wileńskiéj Izbie targ odbędzie się 9 Sierpnia, przetarg 12 Sierpnia bieżącego roku.

— W tych dniach przybył do Odessy były Prezydent Grecyi, hrabia A. Capo-d'Istrias i podług ostatnich gazet wysiadywał jeszcze kwarantanę.

— Do Petersburga przybyli: 24 b. m., z Narwy, Wołyńskiego pułku gwardyi Jen.-major *Owander;*—25*go*, z Opolja, dymiss. Jen.-major *Albrecht;* — 27*go*, z Rygi, Rzecz. R. St. *Pusłowski;* — Wyjechali: 24*go*, do Nikołajewa, Naczelnik sztabu flott i portów na morzu czarném Kontr-admirał *Łazarew;* do Kamieńca Podolsk. Senator *Diwow;* do różnych gubernij, Inspektor tutejszych arsenałów Jen.-por. *Kozin;* — 26*go* do Nowgorodu, Dowodzca pułku grenadyjerów N. Cesarza Austryjackiego Jen.-major *Połtinin;* do Borowicz, Senator *Gruszecki;* do Mszeńska, Senator *Nowosilcow*.—29*go* do Lubeki, na statku parowym Alexandra, baronowie: *Bourgoing* i *Trausfwetter*. *(G. P.)*

Wiadomości zagraniczne.

Londyn 29 *Czerwca.* W Izbie niższej, przy naradach względem bilu o reformie w Irlandyi P. O'Connel wniosł ażeby ilość płaconego podatku, nadającego prawo do wyborów, ograniczyć w tym kraju do 5 f. sterl. Po dość żywych sporach wniosek takowy odrzucono większością 177 głosów przeciw 44. — 19*go* odrzucono większością 33 przeciw 15 głosom wniosek P. Hunt, mający na celu zniesienie kar cielesnych w wojsku.

— 27 b. m. złożono obu izbom nader uprzejmą odpowiedź Króla Jmci na przedstawione mu adressa z okoliczności zamachu na jego osobę, dopełnionego w Ascot.

— Wielka liczba znakomitszych mieszkańców tutejszej stolicy podpisała memoryał do xcia Wellington, z wyrażeniem oburzenia jakie w nich sprawiły haniebne zniewagi których stał się przedmiotem w d. 18 b. m.

— Inwalid Denis Collins, sprawca ostatniego zamachu na osobę Królewską, odprowadzony został do więzienia w Reading, i sądzony będzie na przyszłych kadencijach w Workingham, hrabstwie Buckinghamshire. Niezgadzają się dotąd jeszcze zdania względem natury jego występku; zdaje się jednak iż oskarżony będzie o zbrodnią stanu, gdyż niemasz wątpliwości, jak się okazuje z samychże jego zeznań, iż zamiast ostrego krzemienia byłby użył broni ognistej, gdyby był wstanie dostać takowej.

— Jedna z odezw Wice-Króla Irlandyi ogłasza kilka obwodów hrabstwa Wicklow za zostające w stanie buntu, wymagającym szczególnych policyjnych środków.

— Piszą z Lizbony, iż w pierwszych dniach bieżącego miesiąca, zawinęły do ujścia Tagu dwa okręty wojenne Stanów Zjednoczonych, których celem jest, jak twierdzą, upomnienie się o wynagrodzenie milijona dollarów za statki zabrane przy Tercerze przez eskadrę portugalską, przeznaczoną do blokowania tej wyspy. Są to od lat 20 pierwsze okręty wojenne Amerykańskie, które przed Lizboną widziano. — Podług poźniejszych wiadomości, Don Miguel s pośpiechem uczynił zadość ich żądaniom. — Gazeta *Courrier* oświadcza s tego powodu swoje podziwienie, gdy tenże rząd portugalski odmówił niedawno podobnego wynagrodzenia szkód poniesionych przez poddanych Angielskich, pod pozorem wielkiego wycieńczenia skarbu, chociaż żądania lorda Palmerston miały pierwszeństwo nawet co do czasu; wyraża też żal swoj, iż rząd Angielski okazał się w tej mierze nader powolnym.

— Podług ostatnich wiadomości z Brazylii, rozruchy wybuchłe w Rio-Janeiro w d. 19 z. Kwietnia zostały przytłumione, i główny ich sprawca jen. Bulow, zbieg z Buenos-Ayres, schwytany. — Ogłoszono właśnie tam roskaz wzbraniający wstępu do kraju wszelkim cudzoziemom którzyby nie byli opatrzeni w pasporta s podpisem konsula Brezylijskiego, poświadczające o ich politycznych opinijach i naturze interesów które ich do Brezylii sprowadziły.

— Listy z Mexyku z d. 27 Kwietnia donoszą, iż rozruchy polityczne trwają dotąd jeszcze w tym kraju. — Jenerał Clarendon przekładał już powstańcom zupełne ze strony rządu przebaczenie, pod jedynym warunkiem wygnania z Mexyku na lat 4 celniejszych sprawców zamieszek; lecz przełożenia te odrzucono. Vera Cruz zostaje w ścisłem oblężeniu ze strony lądu; żywność jednak i amunicyja dowożone są obficie morzem.—Rząd zaciągnął w samym Mexyku pożyczkę 120,000 f. sterl.

— Piszą z Liwurny pod d. 6 b. m., iż port Alexandryi blokowany już jest przez eskadrę Sułtańską.

Paryż 27 *Czerwca.* Xiąże Talleyrand stanąwszy tu 23 b m. miał nazajutrz zaraz posłuchanie u Króla Jmci, na którem odmowił, jak mówią, przyjąć stanowczo, ofiarowaną mu prezydencyją w radzie ministrów, i za kilka dni uda się do wód Bourbon-l'Archambault. Ministerstwo jednak ma być nanowo urządzone przed jego odjazdem. Zdaje się niewątpliwą, iż P. Dupin starszy otrzyma pieczęć Kanclerską. PP. Soult, de Rigny i Argout, według wszelkiego prawdopodobieństwa, pozostaną na dal w gabinecie; przeciwnie wyjdą zeń PP. Sebastiani, Barthe i Girod, (de l'Ain), na którego miejsce przeznaczają P. Thiers, ten ostatni 24 b. m. miał długie posłuchanie u Króla, razem s PP. Talleyrand i Dupin. Tymczasem, nader często odbywają się narady w przedmiocie stanu oblężenia w jakim zostaje Stolica. Xżę Talleyrand, niepochwala, jak twierdzą, tego środka, i radzi odwołać go co najrychlej. Ministrowie inni, różnego są tylko zdania względem tego, czyli po takowem odwołaniu będzie należało ogłosić powszechną amnestyją.

— *Monitor* zawiera artykuł następujący: «od niejakiego czasu dzienniki tutejsze poczęły znowu zajmować czytelników swoich rozlicznemi pogłoskami o wojnie i nowych koalicyjach gotowych zbrojno do Francyi wtargnąć. W oczach niektórych ludzi i niektórych opinij żaden batalijon obcy nie może zmienić stanowiska, ani skierowanym zostać z jednego punktu na inny, bez przybrania natychmiast postaci najsilniejszych dowodów o nieprzyjacielskich zamiarach obcych mocarstw.—Z naszej strony, zapewnić możemy przeciwnie, iż stosunkom naszym z różnemi gabinetami przewodniczą ciągle chęci najspokojniejsze, i że więcej niż kiedy tuszyć można o utrzymaniu pokoju.»

— 21 b. m. wtóra rada wojenna skazała na karę śmierci niejakiego Colombat, przekonanego o czynne uczęstnictwo w rozruchach 5 b. m.; 25*go* zaś, za takież przestępstwo w mniejszym stopniu kupca Didier i rzemieślnika nazwiskiem Séger na 20, a mechanika Cesaulle na 10 lat robót ciężkich.—1*sza* rada wojenna 23 t. m. skazała podobnież na karę śmierci niejakiego Hassenfratz.

— Kilka osób, pewne zwykle mających wiadomości, zapewniają, iż xżna Berry znajduje się już w Hollandyi, przejechawszy przez Paryż w tym właśnie dniu, w którym wydane zostały roskazy na jej poszukiwanie. Wsieść ona miała na okręt w Ostende.—Podług innych, xżna znajduje się teraz w St.-Pol de Léon, (dep. Finisterre) gdzie znajduje się wielu jej stronników.

— 23 b. m. odbył się tu pojedynek pomiędzy P. Guinard, dymissijonowanym oficerem artylleryi paryskiej a jenerałem Delessert, s powodu pewnego uszczypliwego ustępu umieszczonego przez P. Delessert w Monitorze, a ściągającego się do pomienionej artylleryi. P. Guinard

dał ognia pierwszy, lecz chybił. Jen. Delessert wystrzelił na powietrze, oświadczając wszakże, iż przeciwnikowi wolno doń powtarzać strzały tylekroć ile mu się będzie podobało; i na tem pojedynek się skończył.

— W skutek zatwierdzonego przez Króla Jmci raportu ministra wojny o nowém urządzeniu szkoły polytechnicznej, 207 jej uczniów, którzy wcale do rozruchów nie należeli i s których kilku nawet dało przykłady rzadkiego poświęcenia się, usiłując opierać się zabraniu broni szkolnej i gwałtom popełnianym przez ich towarzyszy, przechodzą do szkoły na nowo przekształconej.—W ogóle więc wydalono z niej tylko 60 uczniów, którzy, pomimo zakazu, na ulicę wyszli lub innych do tego pobudzali.

— Podług listów prywatnych z Liwurny od 18 b. m. wybuchnęły témi dniami rozruchy w Benewencie, państwie papieskiem, w skutek których wojska neapolitańskie wejść miały do tego miasta. — 11 t. m. w Ferrarze i 13 w Bolonii miały również miejsce krwawe zajścia pomiędzy mieszkańcami a wojskiem papieskiem.

Z nad granic Renu. W gazecie Manheimskiej czytamy: «Każde miasto, każde miasteczko, chce już, jak to przepowiedzieliśmy, mieć własną Hambachską uroczystość; we wszystkich kierunkach rozesłani zostali ajenci dla podsycania zapału tak nazwanych przyjacioł wolności. Nawet Patryarcha rewolucyi, Lafayette, niezaniechał prezydować w Paryżu na jednej uczcie, dawanej na cześć obchodu w Hambach, i przesłać swoim spółbraciom w Niemczech pozdrowienia propagandy francuskiej.»

Madryt 15 Czerwca. Wczorajsza gazeta dworska zawiera artykuł następujący: «gdy walka pomiędzy dwóma bracią i xiążętami portugalskiemi wkrótce się ma otworzyć, eskadra angielska, stojąca dotąd na Tagu wyszła zeń, i stanęła u skały Lizbońskiej; wzmocnioną ona niedawno została w dwojakim celu: bronienia poddanych angielskich i przeciwienia się wszelkiemu wdawaniu się obcemu: dla czego właśnie Anglija oświadczyła, iż w tym tylko ostatnim przypadku, odstąpi od ścisłej neutralności jaką chować zamierza. Król Jmć, powodowany temiż zasadami, jął się tegoż politycznego systematu; wszakże, zostawując samymże portugalczykom rozwiązanie tego pytania, J. K. M. w ciągłej pieczołowitości swojej niemoże puścić na wolę losu i nieprzewidzianych wypadków dobra i spokojności swoich poddanych. Stąd, dla zabespieczenia ich przeciw wszelkiej napaści, J. K. M. roskazał zgromadzić razem wojska rozłożone dotychczas na rozmaitych punktach granicy portugalskiej, dla utworzenia armii obserwacyjnej; i na ten koniec mianowany już został jej wodz naczelny i inni jenerałowie. Z resztą, Król Jmć, nieprzedsiębierze tych środków idąc jedynie za zdaniem swej rady, lecz nadto ze względu na sameż zasady ostrożności i rostropności, przyjęte już przez jego sprzymierzeńca Króla W. Brytanii, który mniej ma skąd inąd powodów obawy. Stosownie do postanowień i obietnic J. K. M., armija pomieniona ograniczać się będzie samém postrzeganiem bez żadnego wdawania się do spraw. Jeżeliby jednak tego wymagała nieodbita potrzeba, lub inne mocarstwo wdało się do tych sporów, wojsko pomienione odparłoby wszelką napaść, z ową wrodzoną hiszpanom stałością, gdy walczą w dobrej sprawie. Monarcha nasz szanuje prawa innych narodów; lecz nigdy niedozwoli ażeby naruszano jego własne, i kłócono spokojność jego poddanych.»—Naczelnym dowodzcą armii obserwacyjnej mianowany został Jen.-por. Sarsfield; pod jego wiedzą zostawać będą Jenerałowie Canterac, San-Juan, Pastors, Heron, Conway, Anleo i Minio.— W całej Hiszpanii biskupi i arcybiskupi nakazali publiczne po kościołach modły o uchowanie Portugalii przeciw wszelkiej obcej napaści.

(J. S. P.)

Wiadomości handlowe i przemysłowe.

Nowa organizacyja sądów handlowych w Rossyi. N. Cesarz w d. 14 Maja b. r. zatwierdził nową organizacija (учрежденіе) sądów handlowych w Rossyi i ustawę sądowego w nich przewodu (уставъ судопроизводства). Zob. Tygod. Cz. V. str. .) Powtórzymy tu w skróceniu główniejsze zasady tego nowego prawa, nie tyle ze względu na potrzebę naszych czytelników, gdyż prawo to jeszcze zrazu w stolicach będzie obowiązywało, ile ze względu na jego wewnętrzną wartość i szczęśliwe zastosowanie ulepszeń w przewodzie handlowym poczynionych. Kodex handlowego przewodu rossyjski, nie ustępuje teraz żadnemu zagranicznemu, co do szybkości tak istotnej w sprawach handlowych.—Sąd handlowy składają: prezydent, jego towarzysz i członkowie, których liczbę etat określa. W stolicach sąd handlowy ma dwa oddziały; w jednym zasiada prezydent, w drugim jego towarzysz. Kancellaryją składają sekretarze, protokoliści, tłumacze i pisarze. Przy niej będą też jeszcze przysięgli woźni (приставы) i słudzy. Nadto przy sądzie będą przysięgli kuratorowie (попечители) do spraw bankruckich i przysięgli adwokaci (Стряпчіе). Prezydentów i ich towarzyszów mianuje N. Cesarz na przełożenie Ministra Sprawiedliwości. Na ten urząd do sądów stołecznych miejskie zgromadzenia w stolicach podają Ministrowi kandydatów. Kandydaci takowi wybierają się z urzędników którzy nie mogą mieć niższego od 6 klassy stopnia. Urzędowanie prezydenta i towarzysza nie ma wskazanego terminu; urzędowanie członków, których wybor należy do miejskich zgromadzeń, trwa na równi z urzędowaniem assessorów izb cywilnych i kryminalnych. Kuratorowie przysięgli wyznaczają się ze spisu kandydatów wybieranych przez miejskie zgromadzenia.—Pełnomocnikiem w sądzie handlowym w sprawach między prywatnemi nie może być nikt, kto nie jest na spisie przysięgłych adwokatów. Pomieszczenie na tym spisie i wyłączenie z niego zależy wprost od woli sądu. Adwokaci wykonywają przysięgę. Kupcy wszakże, lub zagraniczni goście prowadzący handel, tudzież osoby należące do kantoru żałującego lub obżałowanego, mogą, bez przysięgi i pomieszczenia na spisie, doglądać biegu spraw prywatnych w sądzie.—Sprawy handlowe, wynikające ze sprzedaży na gotowkę, w sklepach, na rynkach, jarmarkach, tudzież sprawy w których przedmiot sporny nie przenosi 500 r. ass. nie podpadają pod rozbiór sądów handlowych. Od sądu handlo-

wego odzew idzie do Senatu. Lecz w stolicach sprawy, w których początkowe poszukiwanie nie przenosi 10,000 r. ass., sąd handlowy rozstrzyga ostatecznie. Posiedzenia sądowe są trojakie: 1) zwyczajne, na sprawy odbywające się drogą ustnego przewodu; 2) szczególne, na sprawy odbywające się drogą pisma; 3) nadzwyczajne, na sprawy wymagające przyśpieszenia. Sprawy sądu handlowego wyjęte są s pod dozoru gubernijalnego prokurora. Strony w sądzie rosprawiają się ustnie, albo same, albo przez pełnomocników. Przewod na pismie ma miejsce jedynie na żądanie strony powodowej, lub jeśli sąd uzna to za potrzebne. Całe piśmiennictwo w sądzie handlowym polega na utrzymaniu xięgi prośb wchodzących, xięgi pozwów (повѣстка) i nakazów stawienia się, xięgi spraw (книга докладная), xięgi posiedzeń (журналъ), xięgi potocznych dekretów (протоколы частные), xięgi dekretów ostatecznych (протоколы рѣшеній) i xięgi pism wychodzących. Sąd handlowy nie przeszkadza bynajmniej ukończeniu spraw drogą polubownego sądu (Третейскій судъ), owszem, na żądanie stron, sam może się w polubowny zamieniać.—Wyroki sądu opierają się na prawach, a w przypadkach, dokładnie prawem nieokreślonych, wolno jest odwoływać się do zwyczajów handlowych i do wyroków, które w tymże sądzie zapadły i stały się prawomocnemi.—Całe prawo składa się s 385 paragrafów i z 9½ arkuszy wzorów xiąg, pozwów i t. p.

(Uk. odd.)

KURS WEXLOWY I PIENIĘŻNY.

Petersburg 28 Czerwca.

Na Londyn . . . . . . na	3 m.	pens.	$10\frac{7}{16}$.		
— Amsterdam . . . . —	65 d.	censów	$52\frac{1}{8}$.		
— — — — . . . . . —	3 m.	— —	$52\frac{1}{4}$.		
— Hamburg . . . . . —	65	d. sz. bko.	$9\frac{21}{32}$.		
— — — — . . . . . —	3 m.	— —	$9\frac{11}{16}$.		
— Paryż . . . . —	70 d.	cent	—		
— — — . . . . —	3 m.	——	112.		
Dukat nowy.			10	— 70	—
Rubel złoty			3 r.	81	k.
—— srebrny.			3	— 66	—

Rozmaitości.

Południowo Amerykańskie gazety. — W południowéj Ameryce wychodzi 133 gazet, z nich 25 w Brazylii. Ogłoszenia stanowią najważniejszą część ich; kto nieodpowie w porę na zaprosiny, może być pewnym że mu «Słońce» lub «Gwiazda» opieszałość jego przypomni; kto xiążki pożyczonej nieodda, pewnie w «Diario» znajdzie swoje imię. Z resztą niektóre s tych gazet tak są źle drukowane, że prawie niepodobna ich wyczytać.

Włoskie xięgarskie towarzystwo. W Turynie zebrało się oparte na akcijach towarzystwo do wydawania dzieł, których koszt przewyższałby możność pojedyńczych xięgarzy. Akcije wynoszą po 1000 fr. Na czele przedsięwzięcia jest xięgarz Pomba. (Życzymy, aby temu towarzystwu lepiej się powiodło, niż podobnemu w Wilnie, niegdyś pod nazwiskiem Towarzystwa Typograficznego, otworzonemu. Po *przedrukowaniu* Krasickiego, Kniażnina, Psalmów Karpińskiego, Bajek Krasickiego, Statutu Litewskiego i po *wydrukowaniu* Pana Jana ze Świsłoczy i Dziennika Wileńskiego, Towarzystwo Wileńskie zbankrutowało.)

Canning, dyplomatyczny poeta. W r. 1826 Niderlandski poseł w Londynie P. Falck umawiał się s PP. Canning i Huskisson o traktat handlowy między Hollandiją i Angliją, któremuby ścisła wzajemność służyła za zasadę. Lecz rząd Niderlandski tyle ze swej strony stawił trudności, że Canning znudzony wyprawił do angielskiego posła w Hadze Karola Bagot ostateczną instrukciją. Depesza była pisana cyframi i polecona jako nadzwyczaj nagła. P. Bagot otrzymał ją u dworu, pośpieszył do domu i po zdecyfrowaniu znalazł następujące wiersze:

In matters of commerce, the fault of the Dutch
Is giving too little, and asking too much;
With equal advantage the French are content,
So we'll clap on Dutch bottoms a twenty per cent.
Twenty per cent,
Twenty per cent
Nous frapperons Falck with twenty per cent.

(w handlu Hollendrzy mają tę wadę, iż dają zawsze za mało, a chcą za wiele. Francya przestaje na równych pożytkach; niech więc Hollenderska kieszeń płaci nam dwadzieścia od sta, dwadzieścia od sta, dwadzieścia od sta. Nous frapperons Falck dwódziestu od sta.) (*)

(For. Quart. Rev.)

Zabobony Indijan. «Za powrotem do obozu», opowiada kapitan Mundy, «znalazłem tam jednego z żebraków, Fakirami zwanych: lecz imię żebraka wcale mu nieprzystało, gdyż ofiarowanych pieniędzy niechciał przyjmować. Jedną rękę trzymał wyciągnioną do góry; a że ją trzymał tak od lat dwónastu, nie mógł już jej spuścić: cała ręka tak się skurczyła że o ćwierć była krótszą od drugiej. Chciał właśnie odmienić pokutę i drugie 12 lat stać na jednej nodze, a potém dopełnąć przyładka Cormonin. Nieszczęśliwy zagorzalec, myśli, że robiąc sobie z ziemi piekło, zasłuży kiedyś na niebo.» (*Mundy's pen and pencil sketches*)

Xięgarstwo w Anglii. Podług dość pewnego rachunku wychodzi corocznie w Anglii, nielicząc pism periodycznych i nowych wydań, około 1500 tomów dzieł nowych. Biorąc na ogół, że każdego dzieła wybija się 750 exemplarzy a każdy tom sprzedaje się po 9 szyll. otrzymamy liczbę 1,125,000 tomów, nadających obieg 506,250 gwineom. Jeśli przydamy jeszcze dzienniki, jak «Reviews, Magazines» i pisma ulotne, nie licząc gazet, ogół ten wyniesie 750,000 gwinei (31,500,000 złp.)

(*) Nie jedyne to są wiersze które Canning napisał; pozostało po nim niemało ulotnych kawałków, ale wyłącznie w satyrycznym rodzaju. Kiedy jeszcze sam był prostym członkiem parlamentu i poźniej nawet, kiedy już ministrem został, często wojował bronią parodyi, dokonywając tym sposobem zwycięstwa, które rzadką swą wymową nad przeciwnikami odnosił. Parodye te, w guście zupełnie świstków angielskich, (ciężkich ale posilnych, jak roast-beef,) są arcydziełami w swoim rodzaju. Nikt tyle od nich nie ucierpiał co biedny Lord Sidmouth. *(Wyd. Tyg.)*

Nagrobek Maryi Stuart. W Harlejowskich rękopisach w Anglii znaleziono następujący nagrobek nieszczęśliwej Królowej, którego zwięzłość s trudnością da się w innych językach wierszem bądź miarowym, bądź rymowym powtórzyć:

Regibus orta, auxi Reges, Reginaque vixi;
Ter Nupta, et tribus orba viris, tria Regna reliqui;
Gallus opes, Scotus cunas, habet Anglia sepulchrum.

(s królow rodem, rodziłam króle, i żyłam królową;
Trzykroć żona, trzykroć wdowa, trzy opuściłam królestwa;
Francija dzierży dostatki, Szkocija kolebkę, Anglija grobowiec.)

Ludność galer. Zmniejszająca się liczba niewolników trzymanych we Francyi na galerach, może posłużyć za dowod ubywającej coraz liczby występków w tym kraju. 1 Stycznia 1821 liczba galerowych niewolników we wszystkich *Bagnes* Francuskich wynosiła 11,181; 1 Stycznia 1822 10,779; 1 Stycz. 1823 10,256; 1 Stycz. 1824 9459; 1 Stycz. 1825 9211; 1 Stycz. 1826 9134; 1 Stycz. 1827 9121; 1 Stycz. 1829 8988; 1 Stycz. 1830 7921; 1 Stycz. 1831 7842, 1 Stycz. 1832 7406.

Sztuka drukarska. Pierwsza w Anglii drukowana xiążka wyszła w r. 1469, w Oxford, u drukarza Corseilles, który z Harlem przeniosł się do Anglii. Było to wydanie pisma Rufina, o wierze chrześciańskiej.

(*Mag. f. d. Lit.*)

— W Anglii liczą 16 milionów mieszkańców, a 19,000 okrętów, podejmujących 24,000,000 tonn, z górą. Na samo miasto Londyn przypada $\frac{1}{11}$ część ludności, $\frac{1}{4}$, okrętów i $\frac{1}{4}$ tonn.

— Zarząd więzienia w Cork, gdzie cholera panowała wyłącznie w oddziale niewieścim, wymyślił szczególną przeciw tej epidemii prezerwatywę; o pewnych godzinach kazano kobietom zbierać się do wielkiej sali; przychodził skrzypak i rospoczynano gatunek balu, który trwał kilka godzin. Ta zabawa, tak płci pięknej ulubiona, stała się jedynym środkiem oderwania ich myśli od rospamiętywania symptomatów choroby, od strachu panicznego, który, jak wiadomo, jest najlepszym do cholery przygotowaniem. Od czasu wprowadzenia tych hygienicznych balów śmiertelność widzialnie się zmniejszyła.

Bibliografija Rossyjska. *Znaczniejsze dzieła wyszłe od d. 1 Maja po 1 Czerwca* 1832. Historyja. Podróż (Плаванie) na około świata na szlupie *Ladoga*. w latach 1822, 1823 i 1824. P. (8) XIII, 275 str. s kartą 6 r.—Pamiętniki (Записки) rossyjanina s czasu podróży po Europie w 1824—1827. M. (12) Cz. I. 443, Cz. 390 str. 6 r.—J. Żukowskiego, Krótki przegląd (Краткое обозрѣнie) znakomitszych wypadków kraju Orenburskiego, od r. 1246 do 1832. P. (8) 78 str. 3 r.—M. Gastjewa, Rosprawa o przyczynach które wstrzymały postępy cywilizacyi w Państwie Rossyjskiem aż do czasu Piotra W. M. (8) 142 str. — Lekcije (Чтенie) Cesarskiej Petersburskiej Akademii Nauk z 1829 i 1830. Oddział nauk Historycznych, Filologicznych i Politycznych. P. (8) VI, 128 str.—Nota (Записка) czytana 21 Marca b. r. na ogólném pos. Akademii Nauk przez jej Prezydenta. (8) 8 str. Wymowa. A. Martynowa, Mowa (Рѣчь) napisana na zadanie: dla czego postępy literatury rossyjskiej szczególniej zaś w oddziale poezyi są małoznaczne? P. (8) 20 str.—M. Maximowicza, Mowa (Рѣчь) o oświeceniu w Rossyi, miana na pos. Cesarskiego Moskiewskiego uniwersytetu 12 Stycznia b. r. (8) 24 1 r. Poezyja. W. Tieplakowa, Poezyje. M. (8) XII, 196 6 r.—A. Grena, Poezyje. P. (8) 45 str. 3 r.—J. Glinki, Rossyjskie pieśni i romanse. M. (12) 119 str. 3 r. — T. Kaftarewa, Moje marzenia (Мои мечты) P. (8) 38 str. — E. K. Syberyja (Сибирь); Dumy. (12) 50 str. 4 r. — R. Iwanowa, Oda na uroczystość imienin J. C. M. N. Mikołaja Pawłowicza w d. 6 Grudnia 1831 P. (8) 7 str. Noworoczniki. Fenomen (Феноменъ) Noworocznik na r. 1832; Wyd. A. Pugowosznikow i P. Sobolew. M. (16) 88 str. 3 r. Prawoznawstwo. B. Nazańskiego, Przewodnik (Краткое руководство) do poznania sądowego przewodu spraw śledczych, i należących do sądów wojennych, według istniejących ustaw. P. (8) Cz. I. XIV, 104, str. Cz. II pod prassą. 6 r.—Ustawa (Уставъ учреждения) Towarzystwa szerzenia w Rossyi chowu jedwabników. P. (8) 19 str.—J. Naumowa, Przyjaciołom ojczyzny (Друзьямъ отечества) Rzecz o sprawiedliwości i niesprawiedliwości, z wykładem początków praktycznego prawoznawstwa. P. (8) 42 str.—Romanse. A. Orłowa, Ucieczka (Бѣгство) Piotra Iwanowicza Wyżygina do Polski; romans Moralno-Satyryczny. M. (12) 24 str. 1 r.—Tegoż, Żywe trupy (Живые мертвецы) czyli dzieci gnuśności; powieść allegoryczna. M. (12) 23 str. 1 r. — Historyja (Исторiя) o walecznym rycerzu Franciszku Wenecyjanie, i o pięknej Królewnie Rencywenie. P. (12) 213 str. 2 r. Dzieła Drammatyczne. Titiusa, Kia-King, Wielki balet w 5 aktach P. (12) 12 str. 1 r Dzieła Rozmaite. Bazaine (Jen.-por.), (Доказательство начала умозрительныхъ скоростей) uważanych za zasadę mechaniki. P. (8) 48 str. s 3*ma* rycinami.—O przechowywaniu (О сохраненiи) zboża w jamach podziemnych. P. (8) 36 str. z ryciną 1 r. — A. Łoweckiego, Początki (Краткое начертанie) historyi naturalnej istot ciał żywotnych, zawierające ich organologiją s krotkiemi fizyjologicznemi objaśnieniami; wydane dla pożytku uczniów nauk lekarskich. M. (8) Cz. I. XII, 496. Cz. II. XVI, 239 str. 11 r.—P. Tichomirskiego, Wyciągi (Записки) z Jeografii matematycznej, dla pożytku Topografów. P. (8) 441 str.

KONIEC CZĘŚCI V.

Печатать позволяется. С. Петербургъ. 30-го Iюня, 1832. *Цензоръ О. Сенковскiй.*
W DRUKARNI WOJENNEJ.